

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра цивільного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАХИСТ У СІМЕЙНОМУ ПРАВІ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Міжнародне та європейське право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
цивільного права
Протокол № 4 від 28 листопада 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Захист у сімейному праві
Викладач	Логвінова Марія Володимирівна, кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри судочинства
Контактний телефон викладача	(0342)59-61-78
E-mail викладача	maria.lohvinova@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/ При вивченні навчальної дисципліни використовуватимуться можливості платформи Google Classroom, Google Meet, Zoom та ін.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри правоохоронної діяльності. Також можливі консультації шляхом листування через корпоративну електронну пошту.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Навчальна дисципліна "Захист у сімейному праві" є спеціалізованим курсом для здобувачів вищої освіти освітньої програми "Міжнародне та європейське право". Дисципліна присвячена комплексному вивченню теоретичних і практичних аспектів захисту прав та інтересів суб'єктів сімейних правовідносин у контексті міжнародного та європейського права. Курс охоплює питання юрисдикційних механізмів вирішення транскордонних сімейних спорів, міжнародно-правових стандартів захисту прав дітей та подружжя, особливостей правового регулювання усиновлення, аліментних зобов'язань, протидії домашньому насильству та викраденню дітей у міжнародному приватному праві. Особлива увага приділяється аналізу практики застосування міжнародних договорів у сфері сімейного права, а також рішень Європейського суду з прав людини та Суду справедливості Європейського Союзу щодо захисту сімейних прав. Дисципліна формує у студентів розуміння сучасних тенденцій розвитку міжнародно-правових механізмів захисту сімейних прав в умовах глобалізації та європейської інтеграції.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою</u> навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системних знань про міжнародно-правові та європейські механізми захисту сімейних прав, а також практичних навичок щодо вирішення колізійних питань та застосування відповідних правових інструментів у транскордонних сімейних правовідносинах у контексті глобалізаційних та інтеграційних процесів. Основними <u>цілями</u> вивчення дисципліни є: - формування розуміння концептуальних засад захисту прав суб'єктів сімейних правовідносин у міжнародному та європейському праві, у тому числі принципів, джерел та стандартів такого захисту; - розвиток здатності аналізувати та застосовувати міжнародні договори та акти європейського права у сфері захисту сімейних прав;	

- забезпечення знання правил визначення міжнародної юрисдикції та права, що застосовується до сімейних правовідносин з іноземним елементом;
- формування навичок застосування міжнародно-правових механізмів захисту прав дітей, зокрема в контексті міжнародного викрадення дітей та транскордонного усиновлення;
- розвиток компетентності з питань правового регулювання та захисту майнових прав подружжя у міжнародному приватному праві, включаючи аспекти шлюбних договорів та поділу майна;
- розуміння міжнародно-правових механізмів протидії домашньому насильству, включаючи питання транскордонного захисту постраждалих осіб;
- вміння застосовувати міжнародні та європейські механізми стягнення аліментних зобов'язань у транскордонних правовідносинах;
- аналіз судової практики міжнародних та європейських судових інстанцій у справах, пов'язаних із захистом сімейних прав;
- розвиток розуміння сучасних тенденцій та перспектив розвитку міжнародно-правових механізмів захисту сімейних прав в умовах глобалізації та цифровізації.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Фахові компетентності

СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

СК 6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК 8. Здатність застосовувати правові принципи і доктрини національного та міжнародного права.

СК 9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

Програмні результати навчання

ПРН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПРН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

ПРН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
лекції			12
семінарські			18
практичні			0
лабораторні			0
самостійна робота			60
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
5	081 Право	3-ий	вибіркова
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	сем/пр/лаб заняття	сам.роб.
(1) Концептуальні засади захисту прав суб'єктів сімейних правовідносин у європейському та міжнародному праві	2	2	6
(2) Юрисдикційні механізми захисту сімейних прав у транскордонних правовідносинах	2	2	6
(3) Міжнародно-правові механізми захисту прав дітей	2	2	6
(4) Правове регулювання транскордонного усиновлення та захист прав усиновлених дітей	0	2	8
(5) Міжнародно-правові аспекти протидії викраденню дітей та захист прав батьків	0	2	8
(6) Міжнародно-правові механізми захисту від домашнього насильства	2	2	6
(7) Захист майнових прав подружжя у міжнародному приватному праві	0	2	8
(8) Міжнародно-правове регулювання стягнення аліментних зобов'язань	2	2	6
(9) Сучасні тенденції та перспективи розвитку міжнародно-правових механізмів захисту сімейних прав	2	2	6
ЗАГ.:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання	Визначається Порядком організації та проведення		

навчальної дисципліни	оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309. https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf , а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол №13 від 27 червня 2024 року) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf
Вимоги до письмових робіт	Передбачається виконання 1 письмової модульної контрольної роботи (абз.2 пп. 3.1.3.1 МРПОУ). Робота виконується на останньому семінарському занятті. Зміст питань, форма та структура завдань визначається викладачами, що проводять семінарські заняття за погодженням з керівником навчальної дисципліни та затверджується на засіданні відповідної кафедри (пп. 3.1.3.2 МРПОУ). На письмову модульну контрольну роботу виносяться наступні теми: (1), (2), (3), (5), (6), (7), (8), (9), (10), (11). Максимальна кількість балів за письмову роботу – 50 (пп. 2.6.1 МРПОУ).
Семінарські заняття	Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри правоохоронної діяльності https://kpd.pnu.edu.ua/dennaforma-2/, а також в системі дистанційного навчання. Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 45 (пп. 2.6.1–2.6.2 МРПОУ).
Умови допуску до підсумкового контролю	Студенту виставляється залік за умови виконання всіх видів робіт, передбачених навчальною програмою. Наявність хоча б одного пропущеного і невідпрацьованого семінарського заняття є підставою для не виставлення заліку (пп. 3.2.2 МРПОУ).
Підсумковий контроль	Залік. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 45 балів), балу за підсумкову модульну контрольну роботу (максимально 50 балів) та балу за самостійну роботу (максимально 5 балів, пп. 2.6.3 МРПОУ). Бал за

індивідуальну роботу та/або участь у науковій роботі (максимально 10 балів) є додатковим балом, який додається до підсумкового семестрового балу (пп. 2.6.1 МРПОУ). Підсумковий бал становить максимального 100 балів (пп. 2.6.1–2.6.3 МРПОУ).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Зміст питань, форма та структура завдань та інструкції щодо виконання обов'язкових (письмової модульної контрольної роботи) та додаткових (письмових завдань за темами самостійного опрацювання, тестових експрес-опитувань, вирішення практичних задач тощо) письмових робіт визначаються викладачем, що проводить семінарські заняття, за погодженням з викладачем, що проводить лекційні заняття (Розділ 3 МРПОУ). За бажанням (для отримання додаткових балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання (пп. 3.1.4.1-3.1.4.3 МРПОУ). Види, інструкції щодо виконання індивідуальних завдань знаходяться на кафедрі та на сайті кафедри правоохоронної діяльності <https://kpd.pnu.edu.ua/or-bakalavr/>

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>, усвідомлюючи наслідки порушення.

Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universytet.pdf.

Відвідування занять:

Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські заняття. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття (абз. 1. п. 3.1.2 МРПОУ). За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (абз. 2. п. 3.1.2 МРПОУ).

Неформальна освіта:

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliya-stefanyka.pdf

8. Рекомендована література

1. Актуальні проблеми сімейного права : міжнар. наук.-практ. конф., присвяч.ї пам'яті д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. НАПрН України Жилінкової Ірини Володимирівни (м. Харків, 12 квіт. 2024 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. цив. права ; НАПрН України, Від-ня цив.-прав. дисциплін ; Гром. орг. «Цивілістична платформа». Харків : Право, 2024. 150 с. URL: https://nauka.nlu.edu.ua/nauka/wp-content/uploads/2024/06/aktualni_problemy_simejnogo_prava_mater_konf_zhylinkovoyi_i_v_12.pdf

2. Дякович М.М. Сімейне право: навчальний посібник. К.: ЕКУС.2022.416 с.
3. Красицька Л.В. Проблеми здійснення та захисту особистих та майнових прав батьків і дітей: монографія. Київ: Ліра-К, 2020.
4. Масюк В.В., Німашук М.Д. Позбавлення батьківських прав: юридичні аспекти – К. : Право, 2020, 246 с.
5. Менджул М.В. Теоретичні проблеми дії принципів сімейного права: монографія. Ужгород: Видавництво Олександри Гаркуші, 2019.
6. Мічурін Є.О., Сліпченко С.О., Соболев О.В. Сімейне право: підручник. Харків: Право, 2020.
7. Науково-практичний коментар Сімейного кодексу України / За ред. Ю.С. Червоного. Київ: Юрінком Інтер, 2020.
8. Нікітнюк О.М. Охорона та захист права спільної власності подружжя: нотаріат, суд, виконавче провадження. К.: Алерта, 2018. 208с.
9. Ромовська З.В. Сімейний кодекс України: науково-практичний коментар. Київ: Правова єдність, 2019.
10. Сафончик О.І. Шлюбні правовідносини в Україні: проблеми теорії і практики. Фенікс, 2018. 378 с.
11. Харитонов Є.О., Харитонова О.І., Старцев О.В. Сімейне право України: підручник. Київ: Істина, 2021.

Викладачка

**Марія ЛОГВІНОВА,
доцент кафедри судочинства**